

ICOHTEC 2008 VICTORIA- ASSA KANADASSA

Markku Norvasuo

Kuluvan vuoden elokuun 5.–10. päivänä pidettiin ICOHTECin (The International Committee for the History of Technology) vuoden 2008 konferenssi University of Victoriassa (UVIC) Kanadan British Columbiassa. Victoria on ydinosaltaan 80 000 asukkaan kaupunki Kanadan länsirannikolla, noin viidensadan kilometrin pituisen Vancouverin saaren eteläkärjessä, lähellä Yhdysvaltojen rajaa. Yliopiston kampusalue sijaitsee muutaman kilometrin päässä keskustasta, ja sen keskeiset osat palveluineen on mielenkiintoisella tavalla rakennettu säännöllisen ympyrän muotoisen kehätien sisäpuolelle. Tulijan huomio kiinnittyi heti kampuksen ruohokenttiä asuttavaan runsaaseen kesykanipopulaatioon, jolla on ilmeisen vähän luontaisia vihollisia.

Kokousta isännöi professori David Zimmerman University of Victoriasta. Järjestelyt olivat vieraanvaraisia ja mukavan käytännöllisiä, mikä helpotti myös pitkästä matkustuksesta ja aikaerosta toipumista. Konferenssin organisointi osoittautui kaikkiin puolin toimivaksi, mistä on syytä esittää järjestäjille parhaat kiitokset.

Konferenssin pääteemana oli *Crossing borders in the history of technology*, toisin sanoen kysymys monitieteisyydestä, erilaisista näkökulmista sekä teknologian ja yhteiskunnan vuorovaikutuksesta teknologian historian tutkimuksessa. Kyseessä oli samalla ICOHTECin 40-vuotiskonferenssi ja ensimmäinen uudella mantereella järjestetty ICOHTECin kokous.

Kenties pitkä matka oli synnä siihen, että osallistujia oli jonkin verran vähemmän kuin Euroopassa järjestetyissä tapaamis-

sa. Suomesta kokoukseen tuli kahdeksan osallistujaa, ja edustuksemme olikin kansallisuuksista laajimpia Yhdysvaltojen (23 osallistujaa), Saksan (12) ja Kanadan (11) jälkeen; seuraavina tulivat Iso-Britannia (7), Meksiko (5), Ranska (4) ja muut maat (yhteensä 11). Osallistujia oli 16 maasta yhteensä 81. Paikallinen edustus olisi ehkä voinut olla runsaampikin. Suomen osuuden koordinoinnista vastasi ICOHTECin pääsihteeri, professori Timo Myllyntaus Turun yliopistosta.

Konferenssin esitelmät oli ryhmitelty yhteensä viiteentoista aihepiiriin, joita olivat mm. sotilasteknologian sosiaalishistoria, ilmailu, tieteen ja teknologian keskinäinen suhde, teknologian visiot, teknologian kan-

sallistaminen ja siirtomaiden teknologia. Suomalaisen osanottajien esitelmistä viisi sisältyi Timo Myllyntauksen organisoimaan kolmiosaiseen sessioon *Technology encountering cultural values of everyday life*, joka siis käsitteli arkipäivän teknologiaa pitkälti sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Lisäksi yksi esitelmä sisältyi teemaan *Gunpowder* ja yksi teemaan *Environment and technology*.

Kun parhaimmillaankin on mahdollista seurata vain osaa rinnakkaisista esityksistä, pyrin kuuntelemaan melko tarkasti arkipäivän teknologiaa koskevat esitykset. Sessio jakautui temaattisesti polkupyörää, autotekniikkaa ja koteja koskeviin osiin. Sukupuolisuuden näkökulma yhdisti autoilun 1900-luvun alkupuolen historiaa, 1970-luvun autotekniikkakursseja, polkupyörän suomalaisia varhaisvaiheita ja toisaalta suomalaisten miesten mikroal touunin käyttöä koskevia esityksiä. Dieselautoja koskeva esitys ulottui 1970-luvulta nykypäivään ja tarkasteli Pohjois-Amerikan ja Euroopan välisiä kehityseroja. Tässä muutamia esimerkkejä mahdollisista painotuksista.

Tällaisen konferenssin antia voikin ehkä kuvata mosaiikkimaiseksi, vaikka yksittäisen

tutkijan näkökulmasta tutkimus etenisiikin johdonmukaisemmin tiettyä tarkastelulinjaa pitkin. Teknologian historia voi koota hyvinkin vaihtelevista lähtökohdista tehtyä tutkimusta yhteen, ja tässä monipuolisuudessa ja vuorovaikutuksessa lienee myös osa aihepiiriin kiehtovuutta, teknologian määrittymistä osaksi kulttuurin erilaisia kerrostumia. Osallistujalle tarjoutuu siis mahdollisuus eräänlaiseen tiedolliseen flaneeraukseen. Tulin uteliaisuuttani kuunnelleeksi ilmailun historiaan kuuluneen kiinnostavan esityksen kanadalaisen AVRO Arrow -hävittäjän kehitysprojektin vaiheista, jotka ovat tarjonneet myyttisiä aineksia meilläkin jokin vuosi sitten esitettyyn televisioelokuvaan. Oman tutkimusaiheeni kannalta hyvin antoisa oli akustiikan saksalaista 1930-luvun kehitystä koskeva esitys.

Itse osallistuin konferenssiin ensimmäistä kertaa, Alvar Aallon arkkitehtuuria koskevan väitöskirjani loppumetreillä. Työni liittymäkohta teknologian historiaan on valaistuksen teknologian kehityksessä 1920-luvun lopulta lähtien, jolloin valaistuksesta tuli arkkitehtuurin modernismin tärkeä teema. Hyvin keskeinen lähtökohta

Osanottajat kokoontuvat ryhmäkuvaan lounastauon jälkeen. Kuva: Markku Norvasuo.

Kinsol Trestle -rautatiesillan näköalaterassi. Koksleh-joen ylittävä silta on lajissaan Kanadan suurin (pituus 187,6 m). Se rakennettiin vuosina 1911–20 ja poistui käytöstä vasta vuonna 1979. Kuva: Markku Norvasuo.

tuolloin oli eri professioiden välinen vuorovaikutus, sillä esimerkiksi valaistuskysymystä käsitelleet arkkitehdit eivät useinkaan olleet saaneet varsinaista teknologista koulutusta. Näin teknologian rajoista tuli ammatillisesti varsin epäselviä.

Tietyllä tavalla tällainen yleistajuinen ”osallistumisen” mahdollisuus on viime aikoina korostunut uudelleen, kun innovaatioita on ryhdytty kehittämään verkostoituneesti, avoimesti ja kuluttajiin tukeutuen. Teknologian historian tutkimuksella on hyvät lähtökohdat ymmärtää tällaisia näkökohtia jo oman tiedollisen rakentumisensa ja vuorovaikutuksensa kautta. Ajattelenkin, että raja historiallisen näkökulman ja ajan-kohtaisten kysymysten pohdinnan välillä on teknologian historiassa häilyvä.

Paikalliseen teknologian historiaan oli mahdollisuus tutustua konferenssin alussa, joko vierailulla ilmailumuseoon tai läheiseen laivastotukikohtaan ja käytöstä poistettuun rantalinnakkeeseen. Historiansa vuoksi ja myös ilmeisen jatkuvana siirtomaakulttuurin identiteetin rakentamisprojektina aluetta leimaavat brittiläiset piirteet. Myös luontoarvoja korostettiin, ja monen auton rekisterilaatassa oli teksti ”Beautiful British

Columbia”. Kumpuileva merellinen, kasvilisuudeltaan ja eläimistöltään runsas seutu oli toki maineensa veroista. Viime vuosina myös meriluontoretkestä (*whale watching*) on syntynyt merkittävä turismin muoto.

Konferenssin ohjelmaan sisältyi käynti pohjoisemmalla vuoristoisella metsätalousvyöhykkeellä. Yksi sen nähtävyyksistä oli Kinsol Trestlen puinen, ristikkorakenteinen rotkon yli johtava rautatiesilta, joka nyt pyritään säilyttämään. Päivä oli samalla varattu ICOHTECin 40-vuotiskokoukselle British Columbia Forestry Discovery Centerissä. Ohjelmaan sisältyi katsauksia ICOHTECin historiaan, ICOHTECin ja suuremman sisarorganisaation SHOTin välisiin suhteisiin sekä Timo Myllyntauksen analyysi ICOHTECin nykytilanteesta.

Seuraavan ICOHTECin konferenssin teemana on *Ideas and Instruments in Social Context*, ja se järjestetään jälleen eurooppalaisella maaperällä, Budapestissä 26.–31. heinäkuuta 2009.

Kirjoittaja on arkkitehti ja diplomi-insinööri, joka työskentelee arkkitehtuurin ja rakennetun ympäristön tutkijana Teknillisen korkeakoulun Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksessa ja jolta on juuri valmistumassa Alvar Aaltoa käsittelevä väitöskirja.